

LANDBRUKSKONTORET I ASKER OG BÆRUM

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 08/1973	Doknr.: 81
Mottatt: 21 DES 2009 ASR/MA	
Sakssett:	Ark.: 410
Kode:	AVSKR.:

Deres ref.:

Vår ref.:
09/50223-2/OVI

Dato:
17.12.2009

Forslag til vernehjemmel i jordloven - Høring

Saken ble behandlet i Asker landbruksutvalg 15.12.2009.

Uttalelsen i saken går fram av vedlagte kopi av møteboka.

Med hilsen
for Asker landbruksutvalg

Olav Vik
jordbrukssjef i Asker og Bærum

Kopi: Asker kommune, rådmannen
Asker kommune, kommuneplanlegger
Asker kommune, plan- og bygningsjef

Besøksadresse:
Kommunegården
Arnold Haukelands plass 10
1304 SANDVIKA

Postadresse:
1304 Sandvika
E-post:
post@baerum.kommune.no

Org. nr: 973599208
Bank:
Telefon: 67 50 43 72
Faks: 67 50 42 41

M Ø T E B O K

Saksbehandler: Olav Vik,
jordbrukssjef i Asker og Bærum

Landbruksutvalget i Asker

Møte 15.12.2009

Sak 34/09

Reg.nr

Tidl.sak

HØRING – FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN

Høringsuttalelse ønskes innen 10.01.2010. Vedlagt saken er høringsbrevet fra Landbruks- og matdepartementet og rapport fra Statens landbruksforvaltning (SLF): Vernehjemmel i jordlova.

Bakgrunn

Dyrka jord er en ikke-fornybar ressurs og et nødvendig grunnlag for at framtidige generasjoner skal ha mulighet til å produsere egen mat på egen jord. I rapporten Klimaskifte for jordvern redegjør Jordverngruppa for omfanget av omdisponering av matjord til andre formål i Norge, og konkluderer med at det er behov for tiltak. Gruppa viser blant annet til Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge, hvor det fremgår at produktive jordressurser ikke ivaretas slik Stortinget har forutsatt.

Regjeringens mål for jordvernet, sist uttrykt i St.meld. nr. 26 (2006 – 2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, er å:

- halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010
- stimulere kommunene til å utpeke kjerneområder for landbruk som grunnlag for kommunale planavklaringer
- stimulere til regionale planprosesser i by- og tettstedsområder, der det trekkes langsiktige jordverngrenser
- arbeide for å redusere avgangen av dyrka mark til samferdselstiltak

Det ble nedbygd 7900 dekar matjord i 2008. Det er med andre ord et stykke igjen til en er nær målet, dvs. at omdisponeringen ikke skal overstige 5700 dekar per år.

På grunn av økonomisk vekst, økt sentralisering og befolkningsvekst mener departementet at det vil bli krevende å nå og opprettholde nivået i målsettingen. Departementet mener derfor det er behov for nye tiltak.

SLFs forslag og vurderinger

SLF har laget en rapport – Vernehjemmel i jordlova – og oppsummerer følgende:

”Områder vernet etter naturvernloven har sterkere vern mot nedbygging enn dyrka jord har. Til tross for klare nasjonale målsettinger om å bevare matjord og til tross for mulighetene i eksisterende virkemidler i lovverket til å gjennomføre denne politikken, er den registrerte omdisponeringen av dyrka jord høyere enn målsettingen. En hjemmel for vern av dyrka jord som hindrer nedbygging vil sikre at de mest verdifulle og mest utsatte matproduksjonsområdene i Norge kan bevares og drives nå og i framtiden.”

SLF foreslår at nye bestemmelser om jordvern tas inn i jordloven, og videre:

- at Kongen i ny § 8 får myndighet til å gi verdifulle jordressurser varig vern som jordvernområder. Dette innebærer at jordbruksdriften i jordvernområdet i hovedsak fortsetter som før
- at adgangen til å omdisponere og fradele dyrka jord på eiendommer i jordvernområder blir innskrenket, jf forslag til ny § 8c. Det er foreslått endrede kriterier for dispensasjon (samt søknadsplikt også for omdisponering av dyrka jord til bl.a. driftsbygninger og gårds- og driftsveger)
- at myndigheten til å gi samtykke til omdisponering og deling i jordvernområdene plasseres hos Fylkesmannen. Statens landbruksforvaltning blir klagemyndighet
- at vernet skal gjelde verdifull dyrka jord. Arealenes kvalitet og egnethet i matproduksjon, særlig for matkorn, vil være et vesentlig kriterium, men også arealer til fôrproduksjon kan være aktuelle
- at arealene bør være av en viss størrelse og mest mulig sammenhengende
- at det settes i gang en prosess for å vurdere aktuelle jordvernområder i alle deler av landet når loven er trådt i kraft
- at verneprosesser deretter kan igangsettes for enkeltstående områder
- at Fylkesmannen fremmer forslag overfor SLF som deretter vurderer og avgjør hvilke konkrete områder som skal utredes for vern
- at det legges til rette for gode medvirkningsprosesser slik at grunneiere, planmyndigheter og andre får anledning til å uttale seg
- at de strengere bestemmelsene skal gjelde fra det tidspunkt SLF har fattet vedtak om oppstart av verneprosess

SLF legger til grunn at vedtak om jordvern er en rådighetsregulering som i utgangspunktet må tåles erstatningsfritt. Det blir videre understreket i utredningen at forslaget ikke endrer betydningen av å opprettholde et sterkt jordvern også i områder som ligger utenfor jordvernområdene.

Andre spørsmål

I tillegg vil departementet utdype enkelte punkter som en også ber om syn på

Hva slags areal skal kunne vernes

Det er ikke aktuelt å verne all dyrka jord. Departementet foreslår at jordvernhjemmelen skal gjelde verdifull dyrka jord og det skal legges vekt på 1) arealenes kvalitet til mat- eller fôrproduksjon, 2) om arealene har eller kan få nasjonal eller regional betydning for matproduksjon, 3) om arealene er av en viss størrelse og om de er sammenhengende samt 4) om de ligger i et område der det er eller kan ventes å bli utbyggingspress. Forslaget går fram av departementets lovutkast § 13 annet ledd.

Avveining mot andre samfunnsinteresser

Oppretting av jordvernområde vil etter omstendighetene kunne medføre enkelte uheldige konsekvenser for annen samfunnsutvikling. Dette er momenter vernemyndighetene bør ta i betraktning når et område vurderes for vern.

Forholdet til allerede gitt tillatelser og vedtatt arealplaner mv.

Vedtaket om vern av dyrka jord tar sikte på å opprettholde eller trygge jordbruksproduksjon, og vil dermed i utgangspunktet ikke få betydning for igangværende bruk. Vedtaket om vern vil imidlertid kunne få betydning for grunneiere som har planlagt annen framtidig utnytting enn jordbruksproduksjon, men hvor ny bruk ikke har startet. Departementet mener det vil være behov for en bestemmelse som regulerer disse situasjonene.

Virkningen av vernevedtaket - dispensasjon

Virkningen av vernevedtaket blir at den vernede jorda ikke kan "brukast til anna føremål enn jordbruksproduksjon". Forbudet omfatter blant annet bygging av landbruksveier og oppføring av bygninger knyttet til driften av eiendommen. Det kreves særskilt hjemmel for å dispensere fra vernevedtaket.

Prosess

Det foreslås brede og grundige medvirkningsprosesser hvor alle berørte interesser skal involveres og gis anledning til å uttale seg.

Departementet vil komme tilbake til utfyllende retningslinjer for saksbehandlingen.

Tiltak ved igangsatt saksbehandling, men før endelig vernevedtak er fattet

Departementet vil ha uttalelser fra høringsinstansene om midlertidig vern fram til vernevedtaket er fattet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Prosess med vern av dyrka jord skal starte opp gradvis ut fra eksisterende ressurser og kapasitet hos kommunene, fylkesmannen og SLF, og departementet legger i utgangspunktet til grunn at forslagene ikke vil føre til økt ressursbruk.

JORDBRUKSSJEFENS VURDERINGER:

Jordbrukssjefen ser positivt på dette tiltaket og håper det trår i kraft snart slik at forbruket av dyrka jord til andre formål enn jordbruksproduksjon går kraftig nedover. Vi har allerede store jordbruksarealer nedbygd, som aldri kan dyrkes mat på lenger. Det er fortsatt de som har oppfatningen om at jordbruksarealene i LNF-områdene er potensielle utbyggingsreserver, og at de tas først fordi de er lettest å utbygge.

Ved siste revisjon av kommuneplanen (revisjon cirka hvert 4. år) for Asker gikk det med 200 dekar dyrket jord til utbygging uten innsigelser. Samtidig ble det tilsvarende areal skogsmark med mindre produktive arealer tilbakeført fra godkjente utbyggingsområder til landbruks-, natur og friluftsområder (LNF-områder) i kommuneplanen. Jordbrukssjefen tror ikke endringene i plan- og bygningsloven i år er tiltrekkelig til å redusere forbruket av dyrket jord til utbygging.

I følge Statistisk Sentralbyrå var det ved landbrukstelingen ved begynnelsen av forrige århundre registrert over 27000 dekar dyrket jord i Asker. Ved landbrukstelingen i 1949 var det over 22000 dekar jordbruksareal med 20680 dekar dyrket jord, og cirka 13000

innbyggere. Folketallet fordoblet seg i perioden 1959 – 1979. I dag er det snart 54000 innbyggere og dyrket jord er under 10000 dekar (det eksakte tallet kjenner vi først til etter en bebudet landbrukstelling i 2010).

I vedleggene til saken er oppgitt en avgang på hele 3702 dekar dyrket jord etter plan- og bygningloven og jordloven for perioden 1965 – 2008. Avgangen i % av totalarealet er meget stor. Men avgangen har vært mye større enn det som har vært meldt inn til Statistisk Sentralbyrå. Her må en ha meldt inn mindre enn det som har gått med til utbygging. Asker har ikke mistet arealer ved innskrenking av kommunegrensene.

Jordbrukssjefen er enig i at jordbruksareal som ikke blir tatt med i jordvernområdene også skal ha sterk jordvern i framtida, og at ikke disse arealene blir tatt istedenfor jordbruksareal innenfor jordvernområdene.

Saken kan ikke utsettes til neste møte, høringsfristen er satt til 10.01.2010.

Forslag til

UTTALELSE:

Asker landbruksutvalg går inn for innføring av vernehjemmel i jordloven.

Arbeidet bør settes i gang snarest mulig, men ikke fortere enn at alle instanser skal få uttale seg til vernearbeidet under veis. Ved riktig handtering av sakene bør midlertidig vern unngås.

Avgjørelsesmyndigheten bør fortsatt være i kommunene for arealene innenfor jordvernområdene. Kun ved positiv uttalelse lokalt bør saken løftes til fylkesnivå for avgjørelse.

Anja Aamodt, Frp, foreslo følgende uttalelse: ”Asker landbruksutvalg går ikke inn for vernehjemmel i jordloven.” Forslaget fikk en stemme, Anja Aamodt, og ble dermed ikke vedtatt.

Flertallet på 4, Rune Aanderaa, AGV, Arve Røys Stranden, H, Bjørn Schwensen, V og Kjerstin Ongre, Ap, gikk inn for forslag til uttalelse som dermed ble vedtatt.

UTTALELSE:

Asker landbruksutvalg går inn for innføring av vernehjemmel i jordloven.

Arbeidet bør settes i gang snarest mulig, men ikke fortere enn at alle instanser skal få uttale seg til vernearbeidet under veis. Ved riktig handtering av sakene bør midlertidig vern unngås.

Avgjørelsesmyndigheten bør fortsatt være i kommunene for arealene innenfor jordvernområdene. Kun ved positiv uttalelse lokalt bør saken løftes til fylkesnivå for avgjørelse.

RETT UTSKRIFT

16/12-09

Ole V. Vik

Sign. L.br.utvalg

O.V.

Sendes til:

Landbruks- og matdepartementet

Asker kommune, rådmannen

Asker kommune, komm.planlegger, Asker kommune, plan- og bygn.sjef